

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO X.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 11. januarja 1927.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 3.

Prepoved eksekucije proti erarju.

V načrtu prihodnjega finančnega zakona se nahaja med drugim tudi določba, ki onemogoča, da bi zasebni upniki v bodoče mogli državni erar eksekvirati, ako svojega dolga noče plačati prostovoljno. Že doslej so imeli naši gospodarski krogi velike neprilike glede likvidacije svojih terjatev napram erarju. Ako bi pa odpadla še edina možnost, da v skrajni sili erar prisili eksekucijskim potom, da poravnava svoje obveznosti iz zasebnih kupčij, potem je vsako poslovanje z državnim erarjem v bodoče povsem izključeno. S to določbo si država daje spričevalo, da je slab plačnik in uničuje zaupanje in ugled tako v tuzemstvu, kakor tudi med inozemstvom.

V naslednjem pričbujemo vlogo, ki jo je radi tega napravila naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo na ministrstvo financ ter nanjo opozorila tudi naše narodne zastopnike. V vlogi se navaja:

Člen 183. načrta finančnega zakona za leto 1927/28 določa, da se terjatve proti erarju na podlagi izvršene sodbe ali drugih izvršilnih naslovov ne morejo izterjati izvršilnim (eksekucijskim) potom.

Ker določbe tega člena jemljejo gospodarskim krogom vsako možnost, da pridejo do plačila svojih terjatev proti državi, ako jim jih erar noče plačati prostovoljno, se usoja podpisana zbornica opozarjati ministrstvo na nedogledne škodljive posledice, ki bi jih povzročil državi in našemu gospodarstvu tak predpis, ako postane zakon.

Temeljni princip našega privatnega prava je, da velja, tudi za državo kot zasebnega kontrahenta. Uvodoma citirani člen pa stavlja državo v pogledu njenih privatnih pravnih obveznosti izven predpisov privatnega prava ter s tem krši dosedaj pri nas in v ostalih kulturnih državah veljavno pravno načelo. Posledica tega bo, da bo naša država kot privatni kontrahent izgubila osobito pri inozemstvu vsako zaupanje in ugled. (»Tender« Papierwarenzeitung Wien in »Rumänischer Lloyd« v Bukarešti že svare interese pred sklepanjem kupčij z našo državo!) Uzakonjenje takega določila v finančnem zakonu, kamor sistematsko ne spada, bi utegnulo vzbuditi v tu- in inozemstvu prepričanje, da je plačilna zmožnost naše države postala že tako slaba, da bi erar ne mogel prenesti niti eksekutivnega izterjavanja zasebnih terjatev.

Pri sklepanju kupčij z državo so bili naši gospodarski krogi že doslej izpostavljeni velikim neprilikam, koje je povzročal predvsem zakon o državnem računovodstvu. Že doslej je bilo izterjavanje erarja eksekutivnim potom izredno težavno. Člen 183. osnutka prihodnjega finančnega zakona pa bo povsem odvrnil gospodarske kroge od trgovskih poslov z državo, ker nima erarjev upnik za plačilo svoje terjatve nikake garancije in pravne zaščite.

Za svoj riziko se bo moral kriti kontrahent s težjimi dobavnimi pogoji, predvsem z vkalkulacijo rizikopremije, kakor stori to vsak dobavitelj slabemu in eksekutivnim potom neizterljivemu plačniku. To bo značilo za državo težke materialne žrtve, ki bodo večje, kakor pa bi bilo breme, ako država redno izpolnjuje svoje obveznosti napram upnikom ter se ne

skriva za zakonito eksekutivno neizterljivost svojih dolgov.

Utemeljena je končno bojazen, da bi te posledice upnike erarja naravnost silile, da skušajo priti do plačila svojih terjatev v skrajni sili tudi po krivih potih, kar bi bilo v kvar akciji za pobijanje korupcije v državni upravi.

Opiraje se na navedene razloge, ki kažejo, koliko moralno in materialno škodo bi člen 183. osnutka finančnega zakona za leto 1927/28 povzročil i državi i narodnemu gospodarstvu, se zbornica usoja prositi, da ministrstvo odstopi od uzakonjenja tega člena.

Nova določila glede trgovin v Italiji.

V Italiji je stopil s 1. t. m. v veljavo nov zakon o trgovinah. V smislu določil tega zakona mora vsak trgovec prositi za posebno obrtovnico (trgovsko licenco), ki jo podeljuje občinska uprava. Tudi vsi stari trgovci morajo napraviti prošnjo za tako obrtovnico. V smislu zakona se glede starih trgovcev smatra, da je njih obrtni list začasno obnovljen, a to le do končne rešitve prošnje in sicer samo pod pogojem, da vložijo prošnjo pravočasno, t. j. do 31. t. m. Vsaki prošnji, tako onega, ki prosi obrtovnico na novo, kakor tudi prošnjam starih trgovcev, je priložiti kavejico, ki znaša sorazmerno z dohodki od 500—5000 lir. Do 5000 lir dohodka znaša kavejica 500 lir, se nato stopnjuje sorazmerno za vsake 100 lir dohodka in znaša končno pri dohodkih nad 20.000 lir 5000 lir.

Kavejico je plačati v gotovini ali v delnicah novega liktorskega posojila. Trgovcu, ki ne vložijo prošnje za izdajo nove obrtovnice, sme župan odvzeti pravico obratovanja.

Pripomniti je tu, da so v Italiji, tudi v Julijski Benečiji, odpravljeni občinski sveti. Občinska avtonomija se je uknila in občino upravlja župan, kojega imenuje vlada. Brezdvoma bodo pri tej novi reviziji odvzeti obrtni listi vsem trgovcem, ki režimu niso po godu in da bodo pri tem zlasti prizadeti Slovenci, je tudi jasno. Z druge strani se pa hoče s tem vplivati na trgovce, da podpisujejo liktorsko posojilo, ki med ljudstvom, zlasti v času hude krize, ni preveč priljubljeno.

Gospodarsko pismo iz Ogrske.

Lansko gospodarsko leto Ogrske se je zelo slabo začelo in se je prav dobro končalo. Lepi so načrti; obratovanje hočejo razširiti. V novem letu se obeta stavbno gibanje, kakršno je bilo le v predvojnem času. Poljedelci mislijo na velepotezne investicije, industrijski obrati se modernizirajo, da ostanejo na višini, elektrifikacija obeta nove napredke. Splošno, Ogrska kaže znake pomnožene življenske sile. Velikega pomena je, da je mogla začeti vlada že z znižanjem davkov in da upa tekom par let reorganizirati ves davčni sistem. Od tega si obetajo zelo lepih zaključkov.

Na Ogrskem je ena sama industrija, ki se ni veselila božičnih praznikov; to je mlinska industrija. Ogrski mlino so izgubili svoje naravne odjemalne kraje in se morajo hudo boriti z ameriško konkurenco. Opetovano smo brali, da imajo ogrski mlini velike zaloge moke in da so morali zato obratovanje začasno ustaviti. Doslej so zasledovali poljedelski krogi življenski boj mlinov brez zanimanja in niso pri trgovskih pogajanjih želj

mlinov nič posebno upoštevali. Sedaj pa, ko je postal boj mlinov res hud, so se začeli bati tudi kmetje, kako bodo svoje žito prodali; in eden njih prvih voditeljev, Maks Hojoš, je izdelal načrt za sanacijo ogrske mlinske industrije. Po praznikih se bodo sestali zastopniki mlinske industrije in poljedelstva, da ta načrt natančno preštudirajo. Dokler mi nič ne preči, sem miren, potem pa le postanem pozoren.

OBRESTNA MERA ANGLEŠKE BANKE.

V Londonu so pričakovali, da bo Angleška banka znižala obrestno mero 6. t. m. Zasebna obrestna mera je bila že več dni za 1/4 % nižja kot oficijelna bančna mera, tečaj sterlinga se je zvišal. Nemci ne kupujejo več zlata, 4 odstotno angleško državno posojilo je imelo nepričakovan uspeh, in kljub temu se obrestna mera Angleške banke ni znižala. Praviijo, da hoče banka počakati, ali je sedanja preobilica denarja posledica ultima in velikih dividendnih vplačil ali pa če bo obilica denarja trajna. Odsolnost guvernerja banke, Normana, nima s tem nič opraviti. Norman potuje sedaj v Ameriko, da se dogovori glede kredita, ki ga je povodom povrnitve k zlati valuti dobila Anglija v aprilu v Ameriki, ki ga pa ni izbrala. Ta kredit bo Norman najbrž odpovedal. Ker Angleška banka ni obrestne mere znižala, je tudi Nemška državna banka sklepanje o znižanju obrestne mere odložila. To gre naprej. Beremo, da tudi Avstrijska banka obrestne mere ne bo znižala, vsaj zaenkrat še ne, in sicer zato ne, ker čaka na Angleško in Nemško banko.

AKTIVNOST RUSKE TRGOVSKE BILANCE.

Vsled nadaljnjega znižanja importa se je ruska trgovska bilanca v mesecu novembru zaključila z zelo ugodnim uspehom. Uvoz je znašal v oktobru 65.1 milijon rubljev, v novembru pa samo še 39 milijonov, decem se je eksport v novembru dvignil, sicer malo, a vendar, od 65.5 na 66.2 milj. rubljev. Komaj vidna aktivnost v oktobru se je dvignila v novembru na 27.2 milj. rubljev. Prav polagoma se bližajo tudi v Rusiji stari časi.

Trgovci in napoved dohodnine 1927. Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja: Ker poteče rok za vložitev dohodninske napovedi za leto 1927 koncem tega meseca, se opozarjajo trgovci na pravočasno vložitev napovedi. Oni pa, ki napovedi do 31. januarja 1927 ne morejo vložiti, naj zaprosijo pri davčni administraciji s posebno utemeljeno prošnjo za podaljšanje roka dohodninske napovedi. Vlogo je kolkovati s kolekom 5 Din. Vse utemeljene prošnje bodo po informacijah načelstva ugodno rešene. Načelstvo Gremija trgovcev.

Opozorilo za obrtnike in prijatelje obrtništva. Opozarjamo, da se rok za vpis delnic Obrtne banke kraljevine SHS zaključil nepreklicno 15. t. m. Za Slovenijo se vpisujejo delnice pri podružnicah Narodne banke kraljevine SHS, pri Ljubljanski kreditni banki in Gospodarski zadružni banki in njenih podružnicah ter pri Obrtni banki v Ljubljani. Opozarjamo obrtnike in prijatelje obrtništva, ki smejo po zakonu postati tudi delničarji te obrtniške ustanove, da termina za vpis ne zamudijo, ker se na poznejše prijave nikakor ne bo moglo več ozirati.

K. Tiefengruber:

Načela trgovske organizacije v Ameriki.

V Ameriki sloni trgovina na vse drugih načelih, kakor so običajna pri nas v Evropi. Upliv ameriške podjetnosti na svetovnem trgu se pred vojno v obče ni občutno poznal, sploh ni bilo misliti, da utegnejo Zedinjene države v doglednem času postati odločilni faktor v svetovni trgovini, kakor nam kaže to sedanost. V tem pogledu so nekatere izjave državnega tajnika Hoover-ja jako poučne. O priliki nekega kongresa se je bavil ta mož, ki uživa danes svetovni sloves kot socialpolitik, z razmerjem odplačil vojnih dolgov do ameriške trgovinske in plačilne bilance, dokazuje, da njegova domovina ni obogatelela z vojnimi dobički, ampak blagostanje v državi izvira iz smotnega in uspešno izvedene trgovske organizacije, ki je posegla po vseh panogah gospodarskega življenja.

V dotični razpravi se priznani svedok seveda tudi dotika obsežnih vojnih dobav in posojil ter odplačil vojnih obveznosti.

Oficijelno se postavi Amerika na stališče, da sploh ni napravila nikakega dobička, nasprotno trdi celo, da je trpela ogromno škodo. Na videz se da ta čudna trditve tudi dokazati. Vojnih izdatkov je res bilo ogromno, doslej se je razmeroma bore malo odplačalo. Iz stvarnih in denarnih datatev si računa Amerika letno rento 300 milijonov dolarjev, od te vsote pa pride povprečno 180 milijonov v državni zaklad nazaj, in predstavlja ta znesek pravzaprav cel finančni uspeh iz vojne, in ta je predviden na dobo 60 let.

Seveda iz teh suhoparnih številke še ni razvidno, kar je privatna podjetnost zaslužila. Po splošni cenitvi ima Amerika danes na posojilih in obrestih okoli 600 milijonov terjati, torej vsekakor več, kakor se uradno priznava. Povprečno za 700 milijonov pa izdaja Amerika še vedno na leto novih posojil. Blagovni izvoz je v največjem času že prekoračil uvozne številke ter je smatrati teh 700 milijonov vrednost izvoznega presežka ter potemtakem gotovina pri teh posojilih itak ne pride v poštev. Razmotrivalo se je, če nimajo odplačila vojnih dolgov neugoden vpliv na blagovni trg ameriške industrije. Hoover to odločno zanika ter podpira svoje stališče s trditvijo, da se zneski, ki se stekajo v obliki povračil v Ameriko, to so omenjeni 300 milijoni, oziroma dejansko samo 180, prištevši še obresti in amortizacije privatnega kapitala s 600 milijoni, nekako izenačijo z odstotkom denarja, ki ga potrošijo ameriški državljani na svojih potovanjih v Evropo in ki ga pošiljajo kot prihranke naši izseljenci v staro domovino; na ta način se vrne preko 900 milijonov dolarjev letno. Seveda je ta kombinacija samo pogojna in od slučajev odvisna.

Pretežni del ameriškega kapitala je v tujini zasidran v industriji ter financira podjetja v raznih državah.

Četudi vsa izvajanja ameriškega državnika ne smemo vzeti kot resna, nam vendar Hoover v svojih pojasnilih o industrijskem napredku Amerike podaja marsikatero uvaževanja vredno zanimivost, ki naj bi bila ostalemu svetu v pouk in posnemanje; njegove prepričevalne besede dokazujejo nepobitno, da so uspehi in napredek Amerike v industrijskem

in trgovskem oziru izključno posledica neumornega dela ter intenzivnih študij na gospodarskem polju, potom izkoriščanja vseh mogočih izumov, konečno izboljšanja tudi naraščajne vzgoje. Vstrajna štednja po vojni, na stotine raziskovalnih in preiskuševalnih laboratorijev in pospešitev znanstvenega dela je povzdignilo proizvajalno zmoglost te države do nepričakovane, naravnost bajne višine.

V isti meri z industrijo je napredovala modernizacija uprave v podjetjih, vsposobnemu je posegel tukaj počučno s primernimi odredbami osrednji trgovski urad ter podrejene trgovske in obrtne zbornice.

Hoover naglašja, da je blagovni izvoz postal bistvo ameriškega gospodarstva, ki zahteva vso pozornost celega naroda. V tem smislu se osredotočijo naporji v preiskuševalnih in znanstvenih zavodih zasledovati najuspešnejši uporabni način surovin, najkoristnejše delovne metode, tako da porast plačilnih zahtev delavstva prisili podjetnike obrate tem razmeram primerno modernizirati.

Spretnemu zagovorniku ameriške finančne politike se je vsaj na videz posrečil dokaz, da so ravno predmeti ameriškega izvora vsled racionalnejše načina izdelovanja si priborili odlično mesto v svetovni konkurenci, čeravno plačuje podjetnik v Ameriki mnogo višje delavne mezde, kakor drugod. V tej metodi tiči cela skrivnost, in v njej vidijo tamkaj njegovo bodočnost.

Pa ne samo tehnični napredki in izkoriščanje svobodnih izumov so privedli industrijo in splošno gospodarstvo do sedanjega razvoja, tudi duševne sposobnosti delavstva so se povspele na precejšnjo višino, temu primerno se je zboljšalo gnotno stanje teh ljudi, ki stoje v obče danes na višjem socialnem stališču kot prej, ali kjerkoli si bodi drugod. Ameriški delavec dobro ve, da se individualna sposobnost pošteno plača.

Znano je, da so nekatere tovarne tamkaj uvedle sistem nagrad, kar vzbujja avtomatično vnemo do večjih naporov v izdelovanju, in to pride seveda delavcu neposredno v korist.

Odločno odklanja Hoover očitek gospodarske vojne, oziroma gospodarske nadvlade itd. Kajti po njegovem mnenju o kakšnem zatiranju ali uničevanju trgujočega naroda sploh ne more biti govora, še manj pa o uspešnem oviranju njegovega eksportnega razvoja; nasprotno ima Amerika največji interes na gospodarski okrepitvi celega sveta, da se dvigne splošna kupovalna zmoglost ter vzdržuje in zviša blagovna potreba vseh narodov; krog odjemalcev se naj razširi. V čim večji množini se blago proizvaja, tem jačja je produktivna stabilizacija, ki zopet daje delavstvu večjo eksistenčno sigurnost.

Iz vojne so se narodi naučili medsebojne odvisnosti. Obče pomanjkanje blaga je posamezne države prisililo do lastne industrije, če pa pride do industrijske osamosvojitve posameznih držav, se seveda trgovina omeji na ostale dežele. Brezdvomno pa bo prišlo do tega, da se v svetovni industriji polagoma pojavi delitev dela in sicer med deželami, ki so na svetovnem tržišču najbolj zainteresirane, tega tudi uvozne carinske ovire ne bodo preprečile. Saj se vidi, da narašča kljub povišanju carinskih postojank, uvoz v Zedinjene države od leta do leta.

Proizvajalna sposobnost Amerike je porasla od leta 1913. za približno 35%, število prebivalstva pa se je med tem povišalo komaj za 16%. Jasno je torej, da zajema ta narod vire svoje gnotne sile iz lastnega duševnega procvita, osobito ker si je osvojil povsem specializirano poslovno organizacijo ter se je njegova industrija prilagodila časovnim potrebam in tako so si Amerikanci priborili častno mesto na svetovnem trgu.

Seveda Amerikanci ne bodo od sedaj naprej mirovali; z vajeno žilavostjo nadaljujejo znanstvena raziskavanja v gospodarstvu produkcije ter proučujejo pota in sredstva za razširitev svoje trgovine. Neproductivno delo se mora iz obratov po možnosti izključiti, vzdigniti izrabo energije ter na vsak način treba vsaj ohraniti sedanjost pozicijo.

V mednarodni tekmi najde industrija in trgovina pravo vsposobdo za vnemo do vztrajnosti in napredka in svet ima pred sabo živ dokaz o Ameriki kot uspešni tekmovalki na tem kulturnem torišču.

Prezemnik (trgovinskega) podjetja po § 1409 o. d. z. sme svojo lastno terjatev do podjetja odbiti od vrednosti podjetja in jamči ostalim upnikom podjetja le do višine prevzemne vrednosti.

Iz sodne prakse.

Ko je šlo za to, da se uredi pravno razmerje, ki nastane iz prevzema celega premoženja ali celega podjetja, je bilo treba v interesu osebnega kredita in njegove varnosti spraviti v sklad dva ozira: zaščititi je bilo treba upnike, po drugi strani pa se ni smelo jamstvo za dolgove tirati tako daleč da bi se s tem prevzemni podjetij sploh preprečili ali s prestrogimi določbami preveč pritisnili na ceno.

Naš občji državljanski zakon je v § 1409 rešil to vprašanje na nastopni način: Dosedanji lastnik podjetja ostane še nadalje zavezan za dolgove,

ki spadajo k podjetju; prevzemnik podjetja pa, v čigar roke preidejo aktiva, postane s tem upnikom podjetja neposredno zavezan za dolgove, ki spadajo k podjetju in je prevzemnik zanje vedel ali vsaj vedeti moral. Prost je pa tega jamstva, če je takih dolgov toliko poravnal, kolikor znaša vrednost premoženja ali podjetja.

Prezemnik jamči torej po zakonu in neogibnem pravu za take dolgove ne samo s prevzetimi aktivi, temveč osebno z vsem svojim premoženjem, toda nikdar ne preko vrednosti prevzetega premoženja ali podjetja. Če torej dolgovi podjetja aktiva podjetja presežajo, mora prevzemnik te dolgove sicer polno plačevati tako dolgo, da ni s plačili vrednost podjetja izčrpana. Ko to nastopi, preneha prevzemnikovo jamstvo po zakonu. Prevzemnik torej ni dolžan, da odplačuje dolgove samo po razmerju, po kvoti, temveč v polnem obsegu po vrsti, kakor se upniki javljajo.

Pripeti se pa prav lahko, da je prevzemnik sam med upniki podjetja. Tu nastane vprašanje, da-li je prevzemnik v takem primeru upravičen, da od vrednosti podjetja najprej svojo terjatev odtegne, da-li sme torej najprej sebe izplačati ali ne. Seveda imajo imajo tu slabše stališče oni prevzemniki, ki so bližnji svojci izročitelja podjetja, s katerimi so laže možne in teže dokazljive razne spletke v škodo upnikov; jamstvo takih bližnjih svojcev prevzemnikov ni omejeno po vrednosti podjetja, marveč jamčijo brez ozira na to vrednost, razen če bi dokazali, da jim dolgovi ob izročitvi podjetja niso bili znani, niti jim niso morali biti znani. Kako je torej pa z lastnimi terjatvami onih prevzemnikov, ki niso bližnji svojci ali so dolžni, poprej poravnati druge dolgove podjetja in potem še le svojo terjatev poravnati ali jo smejo poravnati takoj in v prvem redu pred drugimi?

Prvi dve stopnji sta nekak spor rešili v zanikalnem smislu. Z dolgovi, ki spadajo k podjetju in podjetje obremenjajo, je razumeli samo dolgove t. j. terjatve tujih upnikov, ne pa terjatev prevzemnika; določbe § 1409 so izdane v prid upnikov, t. j. drugih in sicer takih oseb, ki so različne od predatelja podjetja in od prevzemnika.

Revizijsko sodišče — češkoslovaško vrhovno sodišče v Brnu — je pa nasprotnemu mnenju dalo prav, spodnji sodni stopnji se opirata na prvi stavek § 1409 o. d. z., ki govori o upnikih podjetja kot osebah, ki so različne od osebe upnika. Toda upoštevati se more tudi drugi stavek tega paragrafa, ki pravi, da se razleza jamstvo prevzemnika samo do vrednosti prevzetega podjetja. Glede na to ni zakonita ovira, da ne bi prevzemnik ob izračunavanju vrednosti podjetja ne odbil svoje terjatve, seveda če gre za

dolg, ki spada k podjetju. Potemtakem je prevzemnik, če je hkratu upnik dosedanjega lastnika podjetja, istotako upravičen, da si odtegne svojo terjatev, kakor če bi imel plačati kakemu drugemu upniku. Zakon ne dela razlik med prevzemnikom kot upnikom prodajalca podjetja in med drugimi upniki slednjega in ne more se odrediti prevzemniku pravica do kritja njegove terjatve v prid drugih upnikov. Torej je prevzemnik tudi v primeru § 1409 upravičen, da v prvi vrsti svojo terjatev napram podjetju odbije od vrednosti podjetja.

R. St.

IZ POLJSKE.

Od novembra do začetka januarja se je število brezposelnih na Poljskem pomnožilo za 25.000 in je znašalo ob Novem letu 220.000 oseb.

V Lublinskem okraju so odkrili ob Visli nova fosforova najdišča, ki so izkazala 20 odstotno fosforovo vsebino. Izkoriščanje je prevzela nanovo ustanovljena družba ki jo financira Narodna gospodarska banka.

S 1. januarjem je stopila v veljavo odredba finančnega ministrstva, ki daje popust carine pri uvozu gotovih vrst blaga, tako pri uvozu strojev, aparatov itd.

Po razdružitvi poljskega petrolejskega kartela se je začela na domačem trgu huda konkurenca in so se znižale cene benzina že za 20 odstotkov. Hkrati pa rastejo cene surovega petroleja, ker si hočejo nabaviti rafinerije zadostno množino nafte za predelovanje.

V prvih desetih mesecih leta 1926 so kupili Poljaki na Češkoslovaškem za 33.4 milj. zlatov blaga (leto prej za 80.6 milj.), prodali so ga pa tja za 95.2 (108.7). Silno se je torej skrčil češkoslovaški izvoz, d. j. je šel poljski izvoz le malo nazaj. V uvozu Poljske je šla Češkoslovaška s 5. na 7. mesto, v izvozu s 3. na 4. mesto.

Po zaključnih računih statističnega centralnega urada so bile cenitve žitnega pridelka močno pretirane. Efektivni znesek leta 1926 je zelo zaostal za zneskom leta 1925. Pridelali so s stotih: pšenice 12.8 milijonov (81.3% pridelka iz leta 1925), 15.5 milj. ječmena (92.7), 50.1 milijon rži (76.7%), in 30.5 milj. stotovovsa (92.1%). Pretirane cenitve so imele za posledico pretirani izvoz žita, in mora agrarna Poljska sedaj žito uvažati.

Trgovina.

Znaki gospodarske krize v Beogradu. Glasom podatkov beogradskega trgovskega sodišča je bilo v l. 1926 protestiranih 12.136 menic. V posameznih mesecih je bilo protestiranih: januarja 715, februarja 693, marca 759, aprila 591, maja 893, junija 1030, julija 1149, avgusta 1160, septembra 1196, oktobra 1337, novembra 1291 in decembra 1340 menic. Število protestiranih menic se je torej v drugi polovici 1926 skoraj podvojilo.

LISTEK.

Lj. Čurčin:

Vprašanje organizacije zunanje službe.

(Nadaljevanje.)

V kolikor vsi oni, koji so vstopili takorekoč skozi okno v zunanjo službo, niso tega storili samo iz razloga, da so razočarani na drugih mestih, iskali zavetišča v diplomaciji, in v kolikor so opravičili svoj vpad v to kariero s posebnimi sposobnostmi in izkušnjami v politiki in v odnošajih s tujimi državami, so brez dvoma služili na čast svoji domovini tudi brez predpisanih izpitov in izpričeval, ker naposled dobre državniške ne producira samo šolske klopi; oni prihajajo iz čisto drugih šol, a napravilo se je iz jeme pravilo in rekrutiranje uradnikov zunanje službe, kakor se je vršilo po vojni, ne bi niti v normalnih časih moglo dati onih rezultatov, kakor jih tako delikatna služba zahteva; tem manj je mogla zadovoljiti zahteve težkega poveljnega časa. ko je bilo treba obnoviti in izgraditi vsled vojne raztrgane zveze med posameznimi državami. Tako rekrutiranje je razen tega odvrčalo od te službe baš sposobne ljudi, katerim se je protivilo

uvesti se z gotovimi poveljnimi parolami, iskati protekcijo in z njeno pomočjo ponujati svoje usluge državi. In tako je manjkalo ravno onih elementov, ki bi bili mogli državi najpreje pridobiti oni čisto za časa vojne oškodovani ugled, brez katerega si službe v inozemstvu niti v normalnih časih ni mogoče misliti.

2. Druga otežujoča okolnost pri obvladanju naše teme se nanaša na stalno izpreminjevanje prilik, katerim se ima zunanja služba prilagoditi. Tudi forme, ki se jih politika poslužuje, se neprestano menjavajo, akoravno je naloga diplomacije isto, to je, da predvsem preprečuje vojne in spore med narodi in da urejuje odnošaje mirnih dob med državami. Zakone, ki sta jih že Rim in Bizanc kodificirala, izgradili in prenarajali so ljudje kakor Grocius, Bluntschli in mnogo drugi v posebno mednarodno pravo. V teku časa so se razvijale razne politične šole, pravci in programi, ki jih označujejo besede imperij, prestiž, pogodbeni sistem, ravnotežje, evropski koncert, alianse, antante i. dr. Poslednji člen na tej verigi predstavlja za sedaj Društvo narodov s svojimi raznimi organi kot središče mer in sredstev v prilog reševanja političnih in gospodarskih sporov med državami mirnim

potem in izgradivanjem čim boljših podlag ne samo za odnošaje med njimi temveč tudi za kolektivno regulacijo gospodarskih problemov mednarodnega značaja. In če se torej politična stran zunanje službe z izgradivanjem in dosego čim večjega ugleda te mednarodne ustanove poenostavi, se na drugi strani vse bolj komplicira vsled svoje komercializacije; ona se vedno bolj poudarja in izpopolnjuje z gospodarsko politiko in njenimi merami; ona bolj in bolj diši po raznih borznih predmetih, kakor so petrolej i. dr.; za političnimi dvoboji posameznih narodov, za diplomatskimi koraki njihovih zastopnikov se vse bolj skrivajo interesi njihovih glavnih družb za eksploatacijo raznih surovin, skrivajo se ogromni problemi nezaposlenosti, valute, izseljevanja in socialne politike, tako da diplomacija, ki je svojčas imela čisto politični delokrog, vedno bolj vodi gospodarski, ekonomski momenti in težnje. Poslanik, ki je nekaj obiskoval edino ministra za zunanje posle v čisto političnih vprašanjih, in ki je smatral pečenje z gospodarskimi vprašanji pod svojim dostojanstvom, stopa na čelo gospodarskih delegacij za sklepanje trgovskih pogodb ali jih vsaj mora pripraviti; on podvzame korake za izvojeva-

nje koncesij domačim trgovskim družbam, za plasiranje vojnega in drugega materiala domače proizvodnje v tuji državi, za zaščito domačih delavcev, takorekoč kombinira svojo politično spretnost vse bolj z gospodarsko-političnimi nalozami, ki zahtevajo drugo orientacijo za njegovo izobrazbo in za njegovo mentaliteto in vsled tega temeljito reformo cele zunanje službe.

Če torej diplomatsko - konzularna služba obsega razne domene javnega življenja, kakor so razen političnih vprašanj vsa vprašanja državljanstva z matriklij in vojaško obveznostjo, notarske dolžnosti z urejanjem zapuščine, pravosodje, sodna in politična kontrola domačega brodogoja v tujih lukah, gotovi administrativni posli, nadalje potni izkazi, viza, pomoč in repatriacija bednih rojakov, izseljevanje in vprašanje pobijanja trgovine z dekleti, naposled organizacija kolonije in razna poročila, vendar narašča važnost vseh gospodarsko-političnih vprašanj in vprašanj zaščite domače trgovine v mnogo hitrejšem tempu nego važnost ostalih poslov; reforma zunanje službe pa se vsled odprtega konzervativizma stare šole ne vrši v sorazmernem tempu s tem porastom njene gospodarske važnosti. (Sled.)

Naš izvoz orehov. Ker so orehi v nekaterih pokrajinah zelo dobro obrodivili, je bil tudi izvoz večji. Sama Srbija in Bosna sta izvozili 45 vagonov orehov.

Zunanja trgovina Anglije. Eksport Anglije v novembru v znesku 53 milijonov funtov je ostal skoraj natančno na nizki stopnji prejšnjega meseca. Zlasti se je opazilo nazadovanje v prvih dveh industrijih, v kovinski in v bombaževi. Še zmiraj oviranemu eksportu stoji ob strani povečini import v vrednosti nad 113 milijonov funtov (v oktobru 112 milijonov). O vsem tem in o gospodarskih razmerah na Angleškem sploh poročamo v »Kovinskem trgu«. Ni čudno, da se številke zadnjih mesecev občutno poznajo tudi v skupni bilanci mesecev januar—november (ta nam je doslej znana) in da se bodo prav tako občutno poznale tudi v skupni letni bilanci 1926. Skupni zaključek je ta-le: Možno zmanjšani dovoz živil, drag in obsežen dovoz premogeta in motornega olja, precej velika potreba surovin kovinske industrije; na drugi strani pa veliko cenejši bombaž in močno znižani uvoz carinsko zaščitene blaga. Upoštevajoč vse okoliščine se moramo še čuditi, da je pasivnost bilance prvih 11 mesecev leta 1926 napram isti dobi leta 1925 še tako malo napredovala. Poglejmo številke (v milijonih funtov): Leta 1924: Uvoz 1148,2, izvoz 726,1, pasivnost 422,1; leta 1925: uvoz 1188,6, izvoz 707,3, pasivnost 481,3; leta 1926: uvoz 1129,6, izvoz 602,2, pasivnost 527,4.

Iz Amerike. V Ameriki vlada velik optimizem. Trgovina Woolworth Co., največji detajlni obrat, je sklenil 50 odstotno dividendo. The National City Bank bo pomnožila svojo glavnico za 25 milijonov dolarjev in bo ponudila delnice starim delničarjem po 200 dolarjev, dočim no-tirajo stare delnice še po 600 dolarjev. Zelo se zanimajo tudi za inozemska posejila, ki se vsled tega seveda zelo utrjujejo. Deloma je vzrok ta, da dajo ta posejila večje obresti, deloma je pa vzrok tudi pomnoženo zaupanje v inozemstvo; normalni gospodarski stiki so se spet pričeli, marštraktarna država se je povrnila spet k zlati valutni nazaj. Vsa naj-novejša tuja posejila so šla gladko od rok.

Nazadovanje ameriškega izvoza. Newyorskí »Wallstreet Journal« priobčuje podatke ameriškega trgovskega ministertva o zunanji trgovini leta 1926. Vidi-mo, da je prevešek izvoza nazadoval za dve tretjini. Leta 1925 je izkazal izvozni prevešek 684 milijonov dolarjev, dočim bo končni račun za leto 1926 izkazal naj-brž samo 284 milijard dolarjev več izvoza kot uvoza. Vrednost izvoza v letu 1926 so preračunili na 4729 milijonov do-larjev, leta 1925 je znašala 4909 milio-nov; nazadovanje izvoznega previška je torej tudi posledica pomnoženega uvoza, ki je znašal leta 1925 4226 milijonov do-larjev in ki so ga preračunili za leto 1926 na 4454 milijonov dolarjev.

Trgovska bilanca Kanade. Poročilo iz Montreala pravi, da je znašal ves obseg kanadske trgovine od 1. aprila do 28. no-vembra 1926 1530 milijonov dolarjev, pri tem je bila trgovska bilanca s 130 milio-ni dolarjev aktivna. Import je napram istim mesecem leta 1925 narasel za 75 milijonov dolarjev, eksport je pa padel za 210 milijonov dolarjev. Torej isti po-jav kot v Zedinjenih državah.

Denarstvo.

Angleži in Danska banka. Valutni kre-dit v višini treh milijonov funtov je do-bila pred nekaterimi leti Danska narodna banka od petih londonskih velebank. Sedaj so ta kredit pod prejšnjimi pogoji podaljšali za eno leto. Kredit so najeli Danci povodom stabilizacije danske va-lute na zlati podlagi z garancijo danske države. Pri sedanjem podaljšanju pa ga-rancija države že odpade.

Češkoslovaška Narodna banka. Oblok bankovcev se je zvišal v letu 1926 za ne-navadno visoki znesek 1037 milijonov in je znašal na koncu leta 8202 milijona; vendar je bil še vedno za ca 200 milio-nov manjši kot na koncu leta 1925. Med aktivnimi postavkami bančnega izkaza beremo ponovno močno zvišanje deviz za 64,5 mil. Kč na 2082 milijonov; tu je izražen finančni efekt ugodne aktivne trgovske bilance. Med »druga aktiva« vštete postavke so se pomnožila za 59 mi-lionov Kč in so presegle znesek 1 mili-jarde Kč. Med pasivnimi postavkami ka-žejo »druga pasiva« znižanje za 47 na

300 milijonov Kč, drugo se ni bistveno spremenilo. Kovinsko kritje in devizna zaloga obsegata nad 3.100.000.000 Kč; od-stotno kritje obloka bankovcev znaša nad 38%.

Davki in takse.

Pregled davčnih plačil v III. četrtletju 1926. — V mesecih julij, avgust in sep-tember 1926 se je v naši državi pobralo v celoti 395.979.632 Din neposrednih dav-kov. Pobrana vsota se med posamezne pokrajine razdeli sledeče: Srbija in Crna gora 101.699.533 Din, Bosna in Hercegovina 41.367.311 dinarjev, Vojvodina 99.868.660 Din, Dalmacija 10.961.180 Din, Slovenija 47.574.262 Din, Hrvaška in Slavonija 94.206.023 Din. V celokupni vsoti je vštet davek na poslovni promet z 41.100.250 Din, od katerih se je v po-sameznih pokrajinah pobralo sledeče delne zneske: Srbija in Crna gora 7.786.072 Din, v Bosni in Hercegovini 4.061.582 Din, v Vojvodini 8.648.573 Din, v Dalmaciji 1.000.142 Din, v Sloveniji 9.200.909 Din in v Hrvaški in Slavoniji 10.402.963 Din.

Industrija.

Ruska sladkorna kampanja. Po zaključ-nih podatkih sladkornega trusta so spravi-li že ves sladkornopesni pridelek v to-varne. Pridelek znaša okoli 63 milijonov meterskih stebel, 130 stotov na desjati-no. Od 151 delujočih tovarnih jih je 73 kampanjo že zaključilo. Kristalnega slad-korja so napravili doslej 6.636.000 stotov. Povprečna sladkorna vsebina pese zna-ša 17,3%, veliko. Vidi se, da se je kvali-teta končno zboljšala.

Promet.

Telefon na vlaku bo vpeljan tudi v Ita-liji. Kakor poroča neka italijanska agen-cija proučujejo tudi izvedeni italijanskih železnic uvedbo telefonske službe na dr-drajočem vlaku, ki je bila uvedena že pred časom v Ameriki in v zadnjih me-secih v Nemčiji. S pomočjo radia bo mo-goče potnikom razgovarjati se med vož-njo z znanci in drugimi ljudmi, ki sedijo doma, ali pa v svojih uradih. Tudi z dru-gimi vlaki se bo mogoče razgovarjati.

Obrt.

Kaj bo z ekspozituro Obrtne banke Kr. S. H. S. v Mariboru? Nekateri obrt-niki ne kažejo preveč interesa za denar-ni zavod, ki je takorekoč prva pomoč, ko-jo nudi vlada našemu obrtništvu, samo radi tega, ker gledajo skeptično na vpra-sanje otvoritve ekspoziture tega zavoda v Mariboru. Mnogi obrtniki grejo pa ce-lo tako daleč, da izjavljajo, da bodo pod-pisali delnice šele po otvoritvi ekspozi-ture. Pravila banke, koja je potrdilo mi-nistrstvo trgovine in industrije, vsebuje-jo naslednje jasno določilo: »Ekspozitu-ra se more otvoriti v mestih, koja so se-dež ekonomskega področja, ki je v sta-nju z glavnico, koja vpiše in sorazmerne-ga dela državne pomoči, v smislu določil zakona, vzdrževati svojo ekspozi-turo.« Bančna pravila so tedaj v tem oziru jas-na in določajo izrecno, da je otvoritev ekspozi-ture odvisna od vpisa delnic. Otvoritev bančne ekspozi-ture v Mari-boru je tedaj odvisna od mariborskih obrtnikov samih. Ako smo tedaj prepri-čani o veliki važnosti tega zavoda za razvoj obrtništva, ako smo prepričani o tem, da dobimo z vpisom delnic ne sa-mo vrednostni papir, ki bo nosil dobro dividendo in nam bo tudi zasilural pri banki najbolj cenen kredit, tedaj ne sme-mo več cincati, ampak moramo takoj podpisati. Le s podpisom delnic si vsak obrtnik zagotovi vpliv pri zavodu in si s tem zagotovi tudi delež na dobrotah za-voda. Od količine celokupnega kapitala, kojega bo vpisalo obrtništvo mariborske oblasti in samo od tega je tudi odvisna otvoritev ekspozi-ture v Mariboru. — Vpi-šovanje delnic traja samo še do 15. t. m. Po informacijah bank, ki so pooblašče-ne, da sprejema o vpiše (v Mariboru: po-družnica Narodne banke, Ljubljanske kreditne in gospodarsko združne banke) se obrtništvo mariborske oblasti za vpi-šovanje preveč ne zanima. Ta skoro ne-pojmljiva indiferentnost do take važne ustanove bo zna-la imeti za naše obrt-ništvo zelo škodljive posledice. Zaman bo kasneje vsaka kritika, zaman tar-naj-

nje, da se nam ne dovoljuje ceneni kre-diti. Ako se nam sedaj nudi prilika, da se udeležimo na zavodu, ne smemo te prilike zamuditi. — Od nas samih je od-visno, kakšen vpliv bomo imeli pri tem zavodu. Če sedaj pokažemo, da nas za-vod ne interesira, ne bomo smeli pozneje protestirati, da pri zavodu gospodarijo drugi, ki ne računajo z našimi po-trebami. Zvonjenje po toči ne pomaga!

Iz naših organizacij.

Na Trgovski ples, ki se vrši v soboto dne 15. januarja ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union, je vstop do-voljen samo proti vabilu. Kdo se želi te priznato najlepše prireditve vsake plesne sezije udeležiti, pa pomotoma še ni prejel vabila, naj se obrne na pisarno Trg. društva Merkur v Ljubljani, Gradi-šče 17/I. (telefon 552). — Odbor.

RAZNO.

Mednarodna livarska razstava. V sep-tembru se bo vršila v Parizu mednarodna livarska razstava pod pokroviteljstvom francoskega trgovskega ministertva in pod vodstvom francoskega livarskega sindikata. Povabljenе so vse države. Isto-časno se bo vršil mednarodni livarski kongres. Obetajo si od razstave in od kongresa veliko novih stikov.

Panevropski gospodarski načrt. Ofici-elno glasilo panevropske zveze »Pan-europec« bo izhajalo od letošnjega janua-rja naprej vsak mesec in bo prinašalo poleg političnih redno tudi gospodarske članke. Novoletna številka prinaša prak-tične predloge predsednika Coudenhove-Kalergi o preprečitvi vojne nevarnosti v Evropi (italijanska, besarabska in litvin-ska nevarnost). Dr. O. Deutsch pričbuje svoj panevropski gospodarski program na tem-le temelju: »Panevropska zveza naj pripravi številne podatke za sodelo-vanje in razdelitev prodajnih trgov vsake industrijske panoge, nakar bo mogoče misliti na odpravo notranjih evropskih carinskih mej.«

Avstrijsko kmetijstvo. Avstrijski polje-delski minister Thaller je izdelal za mi-nistrski svet načrt, ki se peča z odred-bami, potrebnimi za zboljšanje položaja avstrijskega poljedelstva. Poljedelski mi-nister načenna vprašanje revizije trgov-skih pogodb z Ogrsko in Jugoslavijo, ko-jih odpoved avstrijski kmeti že dalj časa zahtevajo. Dalje zahtevajo kmeti odredb za omejitev uvoza klavne in druge živine ter za pospeševanje izvoza živine v Nem-čijo.

Borza dela v Mariboru. Od 1. do 8. ja-nuarja je pri tej borzi iskalo dela: 122 moških, 81 ženskih, skupaj 203 osebe, delo se je ponudilo 88 osebam in sicer 48 moškim in 40 ženskim; delo pa je do-bilo 48 moških in 27 ženskih, tedaj 75 oseb. Odpadlo je 33 moških in 84 žen-skih, t. j. 117 oseb, odpotovalo je pa 14 moških. — Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 12 viničarjev, 14 majarjev, 1 vrtnar, 1 žagar, 2 vajenca trgovske stroke, 4 vajenci (pekovske, mehanične in usnjarske obrti), 24 kmečkih dekel, 20 šivilj za perilo, 1 pletarka, 1 stoperica za odeje, 1 varuška, 2 vzgojiteljici, 2 so-barici, 3 služkinje.

Angleška zračna oboroževanja. Angleški minister za zrakoplovstvo je naročil 30 velikih letal za bombardiranje.

Seznam sejmov in razstav v prvem polletju 1927. Seznam sejmov in razstav, ki se bodo vršile v prvi polovici leta 1927 v raznih evropskih in izvenevrop-skih državah, je izdala Mednarodna tr-govska zbornica v Parizu in je intere-sentom na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Grčija daje v zakup pravico dviganja potopljenih ladij. Grška vlada daje v za-kup pravico dviganja vseh potopljenih ladij v Egejskem in Jonskem morju (na-ravno v kolikor spada pod suvereniteto grske vlade) za dobo sedem let. Interese-senti naj predložijo svoje ponudbe grškemu poslanštvu v Beogradu do dne 15. t. m.

Zveza za tujski promet v Mariboru. Dne 23. decembra se je vršila prva seja odbora Tujskoprometne zveze za mariborsko oblast v Mariboru pod pred-sedstvom velikega župana g. dr. Pirkma-lerja. Seji so prisostvovali razun izvolje-nih članov odbora: sekcijski svetnik g.

dr. Ratej kot zastopnik nadzorstvenega oblastva, g. ing. Vanek za gradbeno di-rekcijo v Ljubljani, g. dr. Pless za Zbor-nico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, gg. Prekoršek, Stabej in dr. Senčar v zastopstvu mestnih občin Celje, Maribor in Ptuj. Iz predsednikovega iz-črpnega poročila o dosedanjem delu izza ustanovne glavne skupščine dne 3. no-venbra je videti, da zveza kljub temu, da še nima svojih poslovnih prostorov in svojega pisarniškega obojja, lepo napre-duje in se prav marljivo pripravlja, da bo mogla prihodnje pomlad v polnem raz-mahu stopiti pred našo javnost. Zveza šteje dosedaj 4 ustanovne, 13 rednih in 2 podporna člana in razpolaga tudi že z znatnim lastnim premoženjem, tako da je njeno uspešno delovanje v vsa-kem slučaju zasigurano. Prejela je te-kom poldrugega meseca 113 raznih do-pisov in razposlala več okrožnic v na-menu, da zanese prepričanje o važ-nosti in potrebi tujskoprometnega pospe-ševanja v vse sloje prebivalstva. — Taj-niške posle vrši začasno obrtnozadružni nadzornik g. Založnik. Na seji so se iz-volili podpredsednikom zveze ravatelj drž. zdravilišča v Rogaški Slatini g. dr. Šter, tajnikom predsednik mariborske podružnice S. P. D. g. dr. Senjor, blagaj-nikom zastopnik mariborske sekcije av-tomobilskega kluba kraljevine SHS g. Pugel. Priglašeni članom se je določila redna podporna članarina za l. 1927. Radi lažjega denarnega poslovanja pri-stopi zveza k čekovnemu prometu poštne hranilnice v Ljubljani. Tajniško mesto je odbor oddal prosilcu, ki ima v takem delu že prakso. Vloženih je bilo 22 pro-šenj, od teh 6 iz ljubljanske oblasti, po-ena iz Zagreba, Avstrije in Italije. Dva-najst prošnikov poseduje akademsko iz-obrazbo. S »Putnikom« se je sklenila po-godba radi otvoritve biljetarne v Mari-boru, kjer bo poslovala tudi zvezna men-jalnica in prodajalna propagandnega in reklamnega materijala. Glede poslovnih lokalov je odbor pretresal razne načrte. Najbolje je ugajal predlog, da zveza zgradi pred glavnim kolodvorom prime-ren paviljon ter v to svrhu stopi nemu-doma v stik z železniško upravo. Da se pospeši ustanavljanje in koristno delo olepševalnih društev in društev za nego-vanje domačinstva, bo zveza izdala tiska-na vzorna pravila. Tudi skuša zainter-esirati neko ameriansko filmsko podjetje za napravo filmskih posnetkov lepih pokrajin, znamenitih podjetij, zgodovinskih objektov in najznačilnejših narodnih obi-čajev iz mariborske oblasti ter bo v sporazumu z lokalnimi činitelji sestavila tozadeven načrt. Zveza je že zaprosila za lastno kinokoncesijo, a je z nekim ma-riborskim kinopodjetjem sklenila ugodno pogodbo, s katero ji je zasigurana pri-merna udeležba na dohodkih podjetja, vsled česar po postala prošnja zveze brezpredmetna. Končno se je vršil raz-govor še o zadevah gostilničarstva in ho-teljstva in o potnih olajšavah za ino-zemske posetnike vinske razstave v Ptuj-u meseca januarja. Tekom štiri ure tra-jajoče, zelo temeljite razprave je bila sprejeta cela vrsta koristnih sklepov tu-di za propagandno delo v bližnji bo-dočnosti.

Ogrsko državno gospodarstvo. Državni dohodki v novembru so dosegli višino 92,5 mil. zlatih kron, za 7,9 milijonov več kot je bilo preračunjeno. November-ski prevešek je znašal 34,8 mil. zlatih kron. Za odplačilo posojila pri Zvezi narodov določeni znesek je dal 25,5 mil. zlatih kron, v novembru 1925 pa 24,2. Ta ugodni zaključek je deloma posledica v novembru dotekajočih davkov. Pr-va polovica leta 1926 se je zaključila s previškom dohodkov v znesku 8.500.000 zlatih kron, dočim je znašal lanski pre-višek istih mesecev 2.300.000 zlatih kron. Kakor vidimo tudi iz drugega članka, se je gospodarski razvoj na Ogrskem obrnil temeljito na bolje; banke preobiljujejo na denarju, zaupanje inozemstva je sko-raj neomejeno, Ogrska se gospodarsko utrjuje.

Po svetu. V Moskvi se je ustanovila nemška stavbna družba »Rusgerstroje«. V prvem letu se bodo vršila stavbna dela s pomočjo nemškega kredita v višini 12 milijonov mark. — Češki kreditni zavod, reg. dr. z o. z., ima glasom poročila na občnem zboru 7 milijonov Kč pasiv in samo 1,6 mil. Kč aktiv. Deleži zadrugarjev bodo menda skoraj popolnoma

zubljeni; glede vlagateljev pa upajo, da vsaj mali vlagatelj ne bodo imeli večje škode. — Ogrska Narodna banka bo izplačala 10.5% dividendo. — Podpora družbi Krupp je nemški državni finančni minister odklonil. — »Allgemeine Deutsche Kreditanstalt« v Leipzigu bo zvišala kapital od 10 na 38 milijonov mark. — Rumunska vlada hoče stabilizirati lej na podlagi 930 lejev = 1 angleški funt. Za izvršitev stabilizacije bo potrebno posebno posojilo. — Skupni odbor češkoslovaške sladkorne industrije je sklenil, da dvigne ceno sladkorja od 488 na 516 Kč za 100 kg. Navaja razne vzroke; a politične stranke so se iz lahko umljivih nagibov vseeno izrekle proti zvišanju. — Upravni svet Francoske banke (Banque de France) je določil dividendo za drugo polovico leta 1926 za 165 frankov. — Komisija ruskega jeklenega trusta je prišla v Essen. Proučuje tamošnje tehniške naprave. V Düsseldorfu jo bo sprejel tudi dr. Vögler. S tem je vse povedano. — Avstrijski srednji mlini hočejo po zgledu velikih mlinov obratovanje ustaviti, če bodo veliki mlini z novim letom to zares začeli. To bi bila demonstracija za uvedbo zaščitne carine. — Delovni odbor srednjeevropske gospodarske konference (v oktobru na Dunaju) je izdal tiskano poročilo o konferenci; govori nam o velikem zanimanju raznih držav za to konferenco. — Devizne zaloge Narodne banke v Pragi so se dvignile že nad 2 milijardi in dajejo skupaj z zalogo zlata in srebra kritje 3050 milijonov Kč, kar znači ob obtoku bankovcev v višini 7164 milijonov 43 odstotno kritje. Odračunši državni bančni dolg se izkaže 71.6 odstotno kritje obtoka bankovcev. — Potrjujejo se poročila, da bo v bodočih mesecih Angleška banka znižala obrestno mero. — Češka krona, ki je notirala na borzi v Madridu leta 1926 samo trikrat, bo notirala letos redno. — Beremo o združitvah nemške premovalne, plovne in avtomobilne industrije. — Dr. Schürff pravi, da o oddaji avstrijskih zveznih železnic v najem ni govora in da so tozadevna poročila iz trte zvita. Kaj takega bi se moglo izvršiti le potom zakonodaje. — Zaloga žlahtnih kovin pri Poljski banki je dosegla 48.6%, kar je posledica stalnega in velikega dohoda tujih deviz in pa tudi posledica izvoza, ki je znašal od 10. do 20. decembra 150 milijonov zlatov. — Leta 1925 je padla Anglija kot producentinja jekla na četrto mesto; pred njo so bile U. S. A., Nemčija in Francija. Produkcija železa je padla leta 1925 za 4 milijone ton, produkcija premoga za 23 milijonov ton. — V turški Trakiji so odprli prvo turško

sladkorno rafinerijo. Zgradila jo je neka nemška tvrdka, napravi pa na dan lahko 500 ton sladkorja. Akcijska družba, ki je lastnica tovarne, bo v bodočem letu kultivirala 2200 ha zemlje s sladkorno peso, da bo krila potrebo tovarne lahko z lastno produkcijo. — Čehi se pritožujejo, da se uvaža angleški premog v Jugoslavijo brez carine, češkoslovaški pa ne, in pravijo, da to ni v zmislu trgovske pogodbe. Hočejo to razliko odpraviti.

TRIKO-PERILO
za moške, žene in otroke,
volna v ranih barvah, rokavice,
sopovnice, dokozentice, nahrbtniki
s kolarje in lovce, dežniki,
klobi, šifoni, žepni robci, palčke, vlice, noži,
škarje, potrebščine za šivilje,
krojake, čevljarje, brivce
edino le pri tvrdki

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika

Kajalije cene! Na voliko in mero!

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani dne 8. januarja 1927. — 1 kg govejega mesa Din 15 do 18, jezika, jeter, ledvic, možganov 18, vampov 8 do 10, pljuč 8, loja 10, telečjega mesa 17 do 20, jeter 26, pljuč 18, prašičjega mesa 19 do 22.50, pljuč 10, ledvic 25, glave 7.50, parkljev 6, slanina 18 do 21, ribe in sala 22, masti 23 do 25, šunke 30 do 35, prekajenega mesa 25 do 30, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 35, koštrunovega mesa 13 do 14, jagnjetine 20, konjskega mesa 6 do 8. 1 kg krakovskih in debrecinskih klobas 40, hrenovk, saflad, posebnih 35, tlačenk n svežih kranjskih 25, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanina 28 do 30. — Kokoš 25 do 30, petelin 25 do 35, domač zajec 15 do 20, divji zajec 30 do 65, 1 kg srne 20 do 30, krapa 25 do 30, linja in mrne 25, ščuke 35, klina 15 do 20, pečenke 10. — Liter mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 45, čajnega 55 do 60, kuhanega 45, bohinskega sira 36, sirčka 10, eno jajce 1.50 do 1.75. — 1 kg belega kruha 6, črnega in rženega 5. — 1 kg jabolka 4 do 8, hrušk 4 do 5, ena pomaranča 1.50 do 2, limona 0.75 do 1, 1 kg rožičev 8 do 10, fig 12 do 16, dateljnovec 28, maroni-kostanja 12, orehov 12, jedrc 34, suhih hrušk 7 do 8, suhih češpelj 10 do 12, 1 kg kave 40 do 74, prazene kave 56 do 100, kristalnega sladkorja 15, v kockah 17, riža 8.50 do 10,

testenin 8 do 12, liter olja 18 do 20, 1 kg pšenične moke št. 0 5.50, št. 1 5.25, št. 2 5, št. 3 4.25, št. 5 3.50, kaše 6, ješprenja 7, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke 7 do 9, ržene moke 4.50. — 1 q pšenice 350 do 360, rži 270 do 290, ječmena 250 do 290, ovsu 215 do 250, prosa 350, koruze 220 do 230, ajde 350 do 380, fižola 425, graha 430 do 500, leče 600. Kubični meter trdih drv 150, mehkih 75, 1 q premoga 42, 1 q sladkega sena 100, polsladkega 80, kislega 75, slame 50. — 1 kg endivije 16 do 18, motovilca 25, radiča 15 do 22, poznega zelja 3 do 4, rdečega zelja 5 do 7, kislega zelja 3.50, ohrovt 3 do 4, karfiol 10 do 12, kolerab 10 do 12, podzemljice 1 do 1.50, špinat 16 do 18, čebule 3 do 4, česna 8 do 10, krompirja 1.75 do 2, repe 1.50, kisle repe 3, peteršilja in zelenjave za juho 8 do 10, korenja 1.50 do 6.

Mariborski trg dne 8. januarja 1927. — Na trgu je bilo 66 z 220 zaklanimi svinjami, 5 s krompirjem in 9 z drugo zelenjavo naloženih voz. Slaninarji so prodajali to pot malo ceneje in sicer meso in slanino po 10 do 22, nekateri celo prvovrstno meso po 17 dinarjev kilogram, domači mesarji govedino 8 do 15, teletino 12 do 18, svinjsko meso pa po 15 Din kg. Divjačina 10 do 40 Din kg. Perutnine je bilo samo okoli 400 komadov. Cene so bile piščancem in kokošim 15 do 32.50, racam 30 do 50, gosem 40 do 75, puranom 60 do 125, domačim zajcem 8 do 25, divjim zajcem 30 do 50 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompir se je prodajal po 1.75 do 2.25, čebula 3 do 4, česen 12 do 18, kislje zelje 3 do 4, kislje kapa 2, surovo maslo 40 do 42, kuhano 44 do 46, čajno 50 do 65 Din kg. Endivija 1 do 3, sveže zelje 0.50 do 3, karfiol 1 do 8, ohrovt 0.50 do 1.75 Din komad. Mleko 2 do 3, smetana 12 do 16, oljčno olje 26 do 34, bučno olje 20 do 24 Din liter. — Sadje: jabolka in hruške 3 do 12 Din kg, limone 0.75 do 1, pomaranče 1 do 3 Din komad, med 30 do 35, datelji 24 do 30, orehi 12, jedra 32 Din kg, jajca 1.75 do 2.25 Din komad. Cvetlice 1 do 5 Din, z lonci vred 15 do 50 Din komad. — Lesena in lončena roba 1 do 100 Din komad. Brezove mefle 2.50 do 6, pletene slamnice 7 do 11 Din komad, leseni ročni vozički 100 do 200 Din komad, koruzna slama 25 do 30 Din vreča.

Sena in slama na mariborskem trgu. V sredo 5. t. m. je bilo 8 voz sena in 4 vozove slame, v soboto 8. t. m. pa 18 voz sena, 4 vozove otave in 9 voz slame na trgu. Vključ temu velikemu do-

vozu so bile cene zelo visoke in sicer senu 75 do 125, otavi 70 do 80, slami pa 60 do 75 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. januarja 1927 ponudbe za dobavo 32 hrastovih pilotov, za dobavo 2 venig in 40 vijakov z matice, za dobavo 70.000 kg mehkih drv ter za dobavo 500 vžigalnih kapi. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odloženju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 22. januarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave, izdelave in montaže ene okretaljke za lokomotive za ročni in električni pogon na postaji Sušak; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave gradbenega materiala (razne deske, držaji za orodje itd.). — Dne 24. januarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznega drobnega železnega materiala (vijaki, mreže od žice, okovi itd.). — Dne 25. januarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 3.500 kg bazičnega martinovega taljenega jekla; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave inventarnih predmetov (svetri, klešče, sekire, kjuči itd.). Dne 31. januarja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 9000 m³ hlodov; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 10.000 kg konceptnega papirja; pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave raznega materiala (oljnatne barve minij v prahu, kit itd.); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave kovanih delov za vagon. — Dne 3. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave vozniških redov in grafikonov; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave bakrenih cevi in bakrenih zakovic. — Dne 4. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave azbestnih vrvi in fibra; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 6 kompletnih skretnic (izogibalšč). — Dne 5. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega orodja (kovane lopate 5500 kom., krampi 3000 kom., kladiva itd.) ter glede dobave raznega železa. — Dne 7. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave različnega inštalacijskega elektromateriala (kakor kabla, kablovih nastavkov, okovov itd.).

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Najboljši šivalni stroj in kolo
Je edino le

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo
v vseh opremanih.

Istotam pletilni stroj **DUBIED**
Pouk v vezanju brezplačen.
Večletna garancija

Delavnica za popravila.
Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

VINOCET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

**: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristinega vina.**

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

© Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave z električnim
obratom.

ČENIKI NA RAZPOLAGO!

Trgovci, obrtniki, oglašujte v „TRGOVSKEM LISTU“!

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. Lastna knjigovodna TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.
LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice l. t. d. TELEFON ŠT. 552